

Over dit boek

Bredero leefde zo'n vierhonderd jaar geleden in Amsterdam. In die tijd was Amsterdam een rijke stad. Er werd veel geld uitgegeven aan kunst. De mensen lieten zich graag schilderen, en ze gingen vaak naar toneelstukken en concerten.

Bredero kon goed schrijven en schilderen. Met schilderen verdiende hij zijn geld. Maar wat hij schilderde weten we niet, want er is geen enkel schilderij van hem bewaard gebleven. Wat hij geschreven heeft, weten we wel. Zijn toneelstukken waren heel erg populair en werden jarenlang opgevoerd.

Het beroemdste toneelstuk van Bredero is *De klucht van de koe*. Een klucht is een kort, komisch toneelstuk. Om te lachen, dus. *De klucht van de koe* wordt ook nu nog regelmatig opgevoerd. En je kunt er nog steeds om lachen.

Een toneeltekst lezen is een beetje saai. Daarom heb ik er een echt verhaal van gemaakt. En ik heb de taal van vroeger veranderd in de taal van nu.

Helene Bakker
voorjaar 2014

Een kleine dief

Wegwezen hier, denkt Gijs.

Vlug loopt hij de winkel uit en slaat linksaf naar de rivier de Amstel.

Pas voorbij de laatste ophaalbrug staat hij stil.

Hij kijkt achterom.

Het is weer gelukt, grinnikt hij.

De kust is veilig.

Hij haalt een klein leren zakje uit zijn broekzak tevoorschijn. Zo'n zakje waar je een ring of een gouden munt in kunt bewaren. Het is met een touwtje aan de bovenkant dichtgeknoopt.

Als hij het zakje openmaakt, betreft zijn gezicht.

Hij ziet alleen maar een klein zilveren ringetje.

Dit is veel minder dan de buit van een paar dagen geleden.

Toen was hij bij een club van schrijvers en dichters.

Daar had hij geluk.

Hij kon hun hele geldkist meenemen.

Hartstikke vol zat die kist.

Daar heeft hij flink van gefeest.

In één keer gaf hij alles uit aan drank en vooral aan lekkere meiden. De meiden van plezier.

Nog nagenietend van die nacht loopt Gijs over het dijkje langs de Amstel. De stad uit.

Dat bij die schrijvers en dichters was een goede daad van mij, denkt hij.
Het geld lag daar maar te roesten en te schimmelen in die kist.
Het geld was gewoon blij dat ik het in handen kreeg.
Ik heb het weer vrijgelaten.
Want *geld moet rollen*, toch?

Dan bedenkt Gijs hoe oneerlijk het leven eigenlijk is.
Voor hem, een kleine dief, heeft niemand respect.
Woonde hij maar in het oude Griekenland.
Dan zou hij respect krijgen.
De Oude Grieken konden slimme dieven en oplichters wel waarderen.
Alleen als je dom was en betrappt werd, dan hadden ze geen respect meer voor je.
Dan werd je opgehangen.

Maar moet je hier in Holland zien.
Een dief zoals hij wordt niet gewaardeerd.
Terwijl de grootste schurken alle respect krijgen.
Al die boeven die grof geld verdienen op de beurs.
Die worden jaloers nagekeken op straat.
Ze wonen in de mooiste huizen en horen bij de belangrijke heren.
De heren waar je je hoed voor moet afdoen.
En dan die handelaars die sjoemelen met etenswaar. Die stoppen water in wijn en vlees.

Dat extra gewicht moeten de mensen dan betalen.
Schurken zijn het, allemaal.

Ongemerkt is Gijs al een heel eind de stad
uitgelopen.

De rivier kronkelt van de ene bocht naar de andere.
En de weg kronkelt mee.

Gijs herinnert zich ineens dat hij hier ergens flink
gevochten heeft. Met een reus van een vent.
Ze vochten tot ze allebei niet meer konden.
Daarna dronken ze samen een biertje.

Verlangend naar koud bier loopt Gijs verder.
De zon staat al laag aan de hemel, maar het is
nog warm.

O, jee, kijk nou toch eens hoe ik eruitzie!

Ik zit helemaal onder het stof.

Gijs schrikt als hij zijn kleren ziet.

‘Verdorie’, zegt hij hardop. ‘Het is geen stof, maar
roet! Hoe kan dat nou?’

Hij draait zich om en ziet dikke, zwarte rook uit een
schoorsteen komen.

Ongelooflijk, denkt hij. Dat ik daar voorbijgelopen
ben, zonder iets te merken.

Het wordt tijd dat ik stop.

Het Zwarte Paard

Gijs ziet een huis met een uithangbord.

‘Het Zwarte Paard’ staat erop.

Op een bankje bij het huis zit een boer te slapen.

‘Goedenavond,’ zegt Gijs.

De boer doet zijn ogen open.

‘Kan ik hier wat drinken en overnachten?’

‘Jazeker, meneer. Misschien zit er zelfs nog wel een lekkere bout of vis in de pan. Of een mooi stuk ham.’

‘Ik hoef niet te eten. Maar ik wil wel een biertje.

Ik heb vreselijke dorst.’

‘Natuurlijk. Kom toch binnen, meneer.

Of zit u liever buiten?’

‘Liever buiten.’

De boer pakt een stoel en zet die bij het bankje.

Gijs gaat zitten.

‘Gezondheid, meneer,’ proost de boer even later.

Hij heeft voor zichzelf ook een *kan* bier meegenomen.

‘Van hetzelfde.’

Gijs drinkt het bier gulzig op.

‘Zo te zien, houdt u wel van een drankje.’

‘Als ik mijn best doe, kan ik in één keer deze hele literkan leegdrinken.

Vooruit, schenk nog maar een kannetje vol.

Maar zeg me eerst eens hoe dit dorp heet.’

‘Wel, dit is Ouderkerk. Maar waar komt u vandaan?’

Bent u op reis of komt u hier voor uw plezier?’
‘Nee. Of eigenlijk ja. Ik kom uit de stad Keulen.’
‘Helemaal uit Keulen? Daar drinken we nog eens op.’

De boer vult snel de kan van Gijs en samen
proosten ze.

‘Het is mooi rustig, hier,’ zegt Gijs dan.

‘Doordeweeks komt hier geen mens. Maar u moet
hier zondags eens komen,’ zegt de boer.

‘Dan is het druk, man. Dan spelen ze viool en fluit.
Dat klinkt zo geweldig mooi.

Je wordt wild als je dat hoort.

En mijn vrouw kan heel goed koken. Er is geen
betere kok dan zij. Ik zeg vaak: Vrouw, het is een
wonder dat je zoiets kunt klaarmaken.

Ja, ik heb niet voor niets bij een oude kokkin
gewoond, zegt ze dan. Daar heb ik het van geleerd.

Weet u meneer, ze kan ook heel vlug koken.

In een handomdraai heeft ze een levende kip gaar.

De mensen uit de stad, die smullen hier. Ze snappen
niet hoe mijn vrouw dat voor elkaar krijgt.

Nou zit ik hier op te scheppen over mijn vrouw,
maar ze is er niet eens.

Ze is bij haar oude moeder. Die is ziek.

Giertje uit Friesland, die helpt nu in de kroeg.

Een beste barvrouw, maar wel een wilde meid.

De kerels zijn dol op haar en zij is dol op de kerels.’

De boer neemt een slok bier. Dan vervolgt hij met een somber gezicht: 'We hebben helaas een slechte tijd nu. Er wordt niet veel verdiend en dus niet veel uitgegeven. Vooral achter de tap merken we dat. Een paar jaar geleden was het elke dag druk. Toen kwamen de mensen uit de stad ook doordeweeks hier iets drinken. Goed volk was dat. Nu zie ik alleen nog maar werkvolk van de boten. Of mannen die de hele dag zitten te kaarten. Gelukkig legt de veerboot hier wel vijftig keer per dag aan. Daar hebben we ook wel eens klanten van. Maar veel levert dat niet op.'

Ik heb niet alleen de kroeg, maar ik ben ook boer. Ik vraag weleens aan mijn vrouw: Zoetje, hoe zouden we het moeten redden zonder de melk van ons koetje? Achter het huis heb ik namelijk een geweldige koe staan. Ik wed dat hier in de buurt geen betere te vinden is.

Maar zeg me eens meneer, waar gaat u morgen heen?'

'Ik ga naar Amsterdam lopen, want ik moet daar wat zaken regelen. Ik wil dat je me vroeg wakker maakt, zodat ik er op tijd ben.'

'Prima. Ga maar rustig slapen, ik maak u wel wakker.'

Ik heb eigenlijk best zin om met u mee te gaan, meneer.

De poort van de stad gaat om vijf uur open.

Als we om twee uur vannacht opstaan, dan kunnen we om vijf uur in Amsterdam zijn. Maar dan moeten we nu wel naar binnen om te rusten.'

Gijs knikt. 'Ja, ik wil eerst wel even slapen.'

Hij loopt achter de boer aan naar binnen.

De herberg staat vol met tafels en stoelen.

Hier kan worden gegeten en gedronken.

In de ruimte ernaast staan houten banken.

De boer wijst Gijs een houten bank aan.

Hij geeft hem een deken en zegt: 'Als u het te warm heeft, doe dan gerust uw kleren uit.'

'Nee,' zegt Gijs. 'Ik houd mijn kleren liever aan.'

Dan ben ik morgen snel klaar.'

Hij gaat liggen en doet zijn ogen dicht.

De boer pakt voor zichzelf ook een deken en gaat op een andere bank liggen.